

Lesarabrøv

Líningarráð Føroya:

Langfarafiskimenn skulu fáa frádrátt, um lógarheimild er fyri hesum

Óli Jacobsen, formaður í Føroya Fiskimannafelag ger í bløðunum rættuliga nógv burtur úr málinum viðvíkjandi frádrátti fyri telefonútreiðslur frá langfarafiskimonnum. Orsøkin er, at álið er nú lagt fyri rættin.

Málið viðvíkjandi frádrátti fyri telefonútreiðslur er nakað fløkt og skal ráðið tí koma við hesi stuttu frágreiðing.

Í februar 1991 vendi Føroya Fiskimannafelag sær til Líningarráðið við fyrspurningum um galdandi skattalóg heimil frádrátti í skattskyldugu inntøkuni fyri telefonútreiðslum hjá langfarafiskimonnum.

Fiskimannafelagið gjørdi galdandi, at hesar útreiðslur eru at meta sum neyðugar hjá langfarafiskimonnum og eisini neyðugar fyri at tryggja inntøkuna hjá teimum, t.v.s. at felagið metti, at hesar útreiðslur vóru at meta sum ein rakstrarútreiðsla.

Líningarráðið kannaði spurningin og fekk m.a. nakað av taltílfari frá Fiskimannafelagnum og fekk lögfrøðislig tilmæli frá umsitingini. Niðurstøðan hjá ráðnum var púra greið: Galdandi skattalóg heimil- ar ikki frádrátti fyri telefonútreiðslum hjá langfarafiskimonnum.

Ráðið metti, at hesar útreiðslur vóru umfataðar av lønmóttakarafrádráttinum. Fiskimannafelagið kærði hesa avgerð til Landskattanevndina, sum eftir drúgva viðger kom til ta niðurstøðu, at telefonútreiðslur kundu dragast frá í skattskyldugu inntøkuni við heimild í paragr. 31 í skattalógini.

Líningarráðið fekk síðani málið aftur til viðgerðar og stóða skuldi m.a. takast til, um málið var av slíkum slag, at hetta skuldi roynast við Føroya Rætt. Skattalógin gevur ráðnum hesa heimild.

Niðurstøðan varð, at ráð-

ið metti seg bundið av avgerðini hjá landskattanevndini og tók sostatt avgerðina til eftirtektar. Fyri yvirhøvur at kunna umsita frádráttin, varð alment rundskriv gjørt hesum viðvíkjandi til allar deildir ráðsins.

Tað er eingin loyna, at niðurstøðan hjá Landskattanevndini av umsitingini hjá Líningarráðnum var met sum ivasom og sama gjørdi seg galdandi hjá Líningarnevndini í Tórshavn og umsiting hennara.

Tórshavnar Líningarnevnd vendi sær eisini til Líningarráðið og bað hetta um at viðgera málið av nýggjum og fundur varð hildin, har m.a. lögfrøðingurin hjá nevndini greiddi frá teirra sjónarmiðum.

Líningarráðið viðgjørdi málið enn einaferð og svaraði Tórshavnar Líningarnevndi, at ráðið framvegis kendi seg bundið av avgerðini hjá Landskattanevnd-

ini og tók enn einaferð avgerð um ikki at fara í rættin við málinum.

Tórshavnar Líningarnevnd baðði eftir hetta frá, at nevndin so sjálf fór í rættin við málinum og bað Líningarráðið tí enn einaferð umhuga málið.

Undir hesum umstøðum metti ráðið, at tá málið sostatt undir øllum umstøðum fór at verða lagt fyri rættin, so var rættast, at ráðið, sum hægsti líkningarmyndugleiki, sjálfv tók sær av rættarmálinum.

Hetta er so orsøkin til, at Líningarráðið stendur sum saksøkari mótevnis einum einstøkum lími í Føroya Fiskimannafelag. Av hesi broyttu støðu varð samstundis avgjørt, at taka aftur rundskriv hesum viðvíkjandi.

Støðan hjá ráðnum er nú tann, at spurningurin um galdandi skattalóg gevur heimild fyri hesum frádrátti ella ikki, nú má biðja til rætturin hevur talað.

Føroya Fiskimannafelag hevur sjálvsagt nú høvi til at føra fram øll tey sjónarmið í Føroya Rætti, sum vóru lögð fyri Landskattanevndina og tá endalig avgerð fyriliggur, verður skattaálíkingin hjá limunum í Føroya Fiskimannafelag sjálvsagt eisini samsvarendi hesum.

Annars er at viðmerkja, at Líningarráðið sjálvsagt er sett til at umsita ta til eina og hvørja tíð galdandi skattalóg og ráðið eigur at vera borgarans garantur fyri eini rættari álíking.

At landsstýrið nú hevur lagt ymisk lógaruppskot fyri tingið, sum m.a. avtaka løntakarafrádráttin og móguliga broyta rættarstöðuna á hesm øki, er ein politiskur spurningur, sum ráðið sjálvsagt onga ávirkan hevur á.

Annars skal viðgangast, at málið fekk eina heldur óvanliga gongd, en hetta broytir so einki við høvuds- spurningin, nevnliga, um galdandi skattalóg heimil frádrátti fyri telefonútreiðslum hjá langfarafiskimonnum ella ikki.

Hesin spurningur er nú lagdur fyri rættin og málið má tí biðja til endalig stóða fyriliggur í rættarmálinum. Fær Fiskimannafelagið

viðhald í rættarmálinum, fáa langfarafiskimenn sjálvsagt eisini loyvi til at draga telefonútreiðslurnar frá. So einfalt er tað.

Tórshavn,
tann 17. des. 1992
v/ Líningarráð Føroya
Christian Andreassen,
form.

Á veg

Morgunin liggur í bólanu. Eg havi trívast meg fram til busssteðgistaðið og standi einsamøll í vátakavanum. Eg havi ballað meg inn í tvey turriklaði, líkist mest einari muslimskari kvinnu, einari av teimum, ið bert eyguni síggjast á.

Meðan flykrurnar bráðna niður í turriklaðini, er hugaligt at hugsa um, at hetta er síðsta ferð. Tá eg nú fari, síggi eg eisini fyri síðstu ferð vátakava. Taskan er full av stuttum buksum og lottum troyggi- um. Og sólkreml og malariatblettum. Jú, tað fer at verða strævið at venja seg við sólina og hitan, men eg óttist ikki. Eg eri ikki enn ov gomul at venja meg við at liva og arbeiða í sólskin og steikjandi hita. Og skuldi tað onkuntíð farið at kennast tungt, havi eg hesa lottuna í vátakava og bólanu at minnast á.

Biðitíðin kennist long. Kanska er bussurin seinkaður. Tankarnir fara á fløg, aftur til gjárkvøldið, tá eg var inni á gólvnum hjá

Hildigunn. Vinkonan og javnaldrin, sum eg havi hildið saman við, síðan vit byrjaðu í fyrsta flokki saman. Hon stóð so smilandi í durunum og veittrandi farvæl í gjár, meðan eg, vitandi, at hetta var síðsta ferðin, eg sá hana, gekk frá húsnum.

Aftan fyri hennara svartar skapilsir í durakarminum hómaðist ein annar skuggi. Bárður, drongurin hjá henni, sum var so óføra fittur, hevði eisini sagt mær farvæl og ynskt mær alt gott í míni framtíð í tí økenda. Mundi eitt vet av lætta liggja aftan fyri tað hjartaliga brosið? Fór eg nú avstað, hevði Hildigunn ikki nakra vinkonu eftir, ið enn gekk inn á gólvnið og royndi at fáa hana út í býin við. Tað fór at verða lættari at „stýra henni“, at fáa eina góða konu burtur úr henni, nú tvey skuldu seta búgv. Og eina mammu.

Hildigunn hevði fegin sagt mær frá, at hon var við barn, uttan at greiða mær frá, hví hon var so fegin og trygg í sínari gleði. Eg

segði tilkukku, meðan eg, ivandi og ótryg, mintist á barnastyrk, heilsuverk og barnsburðarfarloyvi, ið eg hevði hørt og lisið um, at tvey skuldu skerja. Og á javnstøðulógina, ið fyri stuttum varð feld her á landi. Nei, Hildigunn hevði jú einki arbeiði at missa, har var einki at stúra fyri, hugsaði eg so. Tað fer at verða gott hjá henni at fáa eitt barn at fáast við, so hevur hon okkurt at stytta sær dagar- nar við. Já, tað fer heldur ikki at verða so einligt hjá henni, tá Bárður er burturi.

Hann er sjómaður, siglir við rokkipara, lønin er góð, og tað hevði ikki gjørt mun, um hon hevði havt arbeiði, einki konufólka- arbeiði á flakavirki ella í krambúð er so væl lønt. Jú, tvey fara at klára seg. Bárður er væl dámdur umboð. Skiparin fer ikki at koyra hann av, hann fer ikki at gerast arbeiðsleysur. Og hann er heldur ikki ein av teimum, ið leggjast á brennivínið, hann dugir at standa ímóti freistingum.

Eg havi góðar vónir um framtíð Hildigunnar, barn- dómsvinkonu mínar.

Eg havi, av onkrari orsøk, gleymt at lata Hildigunn fáa nýggju adressu mína. Hon fer ikki at kunna skriva og siga mær frá barninum, tá tað kemur, og brúðleypinum og húsinum, sum tvey óivað

skulu hava. Eg átti kanska at ringt av flogvøllinum og sagt henni adressuna? Nei, tvælt, tvey hava nóg mikið um at vera, hon fer ikki at hava tíð at lata meg frætta frá sær aftur. Tey fara at klára seg.

„Nú, bussurin er seinur í morgun, ha?“

Eg hvøkki við. Havi ikki sansað, at eg ikki eri einsamøll. Ein eldri maður, ið eg kenni av navni, er eisini komin at biða.

„Jú,“ svari eg, „eg havi biða eina góða løtu nú.“

„Keðiligt, at tað skal vera so myrkt, teir áttu at latið gøtuljósinu loga hesa tíðina um morgunin, um teir so skulu spara,“ haldi eg fram.

„He, ja,“ sigur gamli maðurin innhugsin. „Tá eg var ungur, søgdu tvey, at trøllini flyddu niðan í fjøllini, tá gøtuljósinu komu. Hvør veit, kann vera, tvey fara at koma om- an aftur, he, he.“

Hesum standa vit og flenna at, tá bussurin hoyrist nærkast. Tá hann steðgar, stiga vit upp, og hin gamli trilver í einum slit- num pengapungni og handar bussføraranum reidan pening. Ein froyrur skuldi við verður byttur um við ein ferðaseðil og nakrar danskar myntir. Eg hugsi um, hvussu uttanlands- skuldin verður gøldin: í seðlum ella myntum. Seðlarnir eru lættari, sjálvandi, men hvussu man virðið

aftanfyri teir vera? Nei, sjálvandi verður gøldið í markum, dollarum – ella ECU, kanska?

Tá eg opni mína mappu, síggjast triggar myndir við smilandi andlitum á. Tvær vinkonar, ein týsk og ein dansk, og ein froyingur á asfaltinum, sum eg skal vitja á míni ferð suðureftir. Tað frættist, at tvey hava hørt og lisið nógv um Føroyar hesa seinastu tíðina, og oftast hevur tað verið ring tíðindi. Grindadráp, oyðslusemi og ein politiskur korrupsjón av slík- um slag, ið hevði verið óhugsandi alla aðrastaðni. Hetta er í dag, ið vit froy- ingar verða umrøddir fyri.

Eg sessist og hyggi út í niðuna. Órógv er alla tíðina á mær. Nú eri eg endiliga á veg hiðani. Havi hørt meg móða av ringum tíðindum um landið, sum eg vaks upp í. Og eg havi gjørt av at fara burtur, meðan tíð er. Eg haldi meg ikki hava gjørt nakað skeivt, eri alt ov ung til at hava nakra skyld í verandi støðu, og tiskil hevði tað verið órættvíst, um eg skuldi verið ein av teim- um, ið fara at líða undir fylgjunum. Tí tað er greitt: Tey, ið eftir vera, ganga svárum tíðum og tungum byrðum á møti.

Hvat ið liggur fyri framman í tí økenda, veit eg ikki. Kanska okkurt strævnari enn tað, eg fari frá nú. Men í øllum førum

veit eg, at hetta var mín egna avgerð. At eg ikki bara eri ein, ið skal rudda upp í sagguni eftir eitt annað ættarlið, onnur fólk, ið samvitskuleys hava oyðslað felags ríkidømi, væl vitandi, at onnur fóru at sviða fyri tað.

Eg kenni meg tryggja nú. Á veg inn í eina óvissa framtíð, vitandi, hvørtjar fylgjurnar høvdu verið, um eg ikki fór.

Ílt er at vita, hvussu ein verður móttikin í tí fremmanda. Eg havi gjørt nógv við at vinna mær vin- ir uttanlands, havi lært meg fremmand mál, og sjálvandi havi eg lisið nógv um komandi heimalandið. Men nú skulu so míni evni at laga meg til standa sína roynd. Um stutta tíð fái eg at vita, um tað ber til, heilt ella partvist, at koma upp í eina nýggja heild at gerast ein av teimum, mínum nýggju landsmonnum. Eg fari ikki at krevja, at eg framvegis skal sleppa at hava míni serligu, froy- oysku frámerki, ella at undantøk skulu gerast bara fyri mínar sakir. Móguleikarnir eru nógvir, útfallir er ógvuliga óvist, men vóninar eru góðar ...

Soleiðis hugsi eg, meðan bussurin spakuliga fer í gongd og flytur meg út um bygdarmark, út móti sjón- arringinum, ið verður al- samt gyltari av rísandi sól- ini.

Sigrun Kjørbo